

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

СЕКЦІЯ 2

КОНСТИТУЦІЙНЕ ПРАВО, МУНІЦИПАЛЬНЕ ПРАВО

ДО ПИТАННЯ СУДОВОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ 2016 РОКУ

Дігтяр І.С.

*студент IV курсу юридичного факультету
Сумського державного університету*

Науковий керівник: Денисенко С.І.

*к.ю.н., викладач кафедри СМП юридичного факультету
Сумського державного університету*

За часи незалежності від 1991-го року і до сьогодні український народ майже повністю розчарувався в системі судочинства України. Судова влада стала некомпетентною, корупція поглинула її, закон не є головним у вирішенні справ. Судові реформи попередніх років, остання була проведена в 2010-2012 роках, лише призупинили темпи розростання корупції. Суди часто не ґрунтувались у своїх рішеннях законодавчою складовою, принципами права, а принципом «гроші (зв'язки) вирішують все». Актуальність теми прямо пропорційна актуальності проведення самої реформи, яка потрібна негайно для України.

Останнім поштовхом для цього стала Революція Гідності 2013-2014 років. Значна частина населення України, яка була представлена всіма верствами населення від бідних до багатих, від простих працівників заводів, фабрик до політичної еліти, повстала, виразила свою недовіру курсу діяльності влади та і самій системі влади (в тому числі й судовій). Після перемоги Євромайдану було обрано курс на очищення всіх гілок влади, всіх рівнів, так звана «люстрація». 8 квітня 2014-го року було прийнято Закон України «Про відновлення довіри до судової влади в Україні» (Далі – Закон). Статтею 1 Закону було обумовлено, що метою перевірки суддів є:

- утвердження верховенства права в суспільстві та законності у діяльності судів;
- відновлення довіри до судової влади в Україні;
- з'ясування фактів, що свідчать про порушення суддями присяги, наявність підстав для притягнення суддів до дисциплінарної або кримінальної відповідальності;
- утвердження в діяльності суддів принципів незалежності та неупередженості [1].

Попри те, що Закон не був виконаний в повній мірі як на те розраховувалось при його написанні, він відіграв важливу роль у реформуванні судової системи України. Закон став поштовхом до повномасштабної «люстрації» суддів, прокурорів, працівників органів внутрішніх справ, оскільки всі гілки влади взаємопов'язані. Цей нормативно-правовий акт був не лише фактором відновлення справедливості щодо учасників революційних подій зими 2013-2014 років, а й став початком зміни структури влади.

12 лютого 2015 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення права на справедливий суд» [2], який став подальшим етапом у процесі реформування судової гілки влади України. Ним було обумовлено ряд змін до законодавства, в тому числі й до Закону України «Про судоустрій та статус суддів», Кримінального

процесуального кодексу, тощо. Загалом ці зміни були внесені з метою подолання корупційних схем, регламентування спірних питань.

Указ Президента України «Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки» 3 схвалив Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки, яка в свою чергу потрібна була для теоретичного закріплення планів дій Президента в цій сфері, консолідації зусиль з виконавчою та законодавчою гілками влади. Цей документ обумовив ряд питань, які необхідно вирішити в найближчий час та в період п'яти років. Стратегія покликана налаштувати напрям реформ задля практичного виконання основоположних прав і свобод, передбачених статтями 8 ("В Україні визнається і діє принцип верховенства права..."), 24 ("Громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом..."), 55 ("Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.."), тощо [4].

Також, Угодою про Коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» від 27 листопада 2014 року було передбачено наступні завдання на 2015 рік у сфері реформування системи судочинства України:

- забезпечення добору кандидатів на посаду судді у судах всіх рівнів виключно за конкурсом на підставі об'єктивних критеріїв, усунення впливу політичних органів на вирішення питань кар'єри судді;

- з метою вирішення першочергових кадрових питань буде удосконалено діяльність Вищої ради юстиції та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України шляхом забезпечення формування зазначених органів з числа авторитетних фахівців у галузі права, які мають бездоганну репутацію, на підставі прозорого відбору, більшість у складі таких органів мають займати судді або судді у відставці, призначені за участю суддів, законом буде встановлено порядок скликання з'їздів суддів, адвокатів, представників юридичних вищих навчальних закладів та наукових установ;

- зменшення кількості рівнів суддівського самоврядування, усунення дублювання повноважень органів суддівського самоврядування;

- чітке законодавче визначення підстав, процедури притягнення судді до дисциплінарної відповідальності, розширення переліку дисциплінарних стягнень;

- удосконалення процесуального законодавства;

- забезпечення реального виконання судових рішень, зокрема шляхом ефективного судового контролю за виконанням судових рішень, встановлення принципу залежності розміру винагороди від фактичного виконання судових рішень та строків їх виконання, запровадження додаткових стимулів для добровільного виконання судових рішень, посилення відповідальності за невиконання судових рішень.

- адвокатам буде відведена важлива роль у функціонуванні системи правосуддя.

- започатковані демократичні процеси реформування прокуратури будуть продовжені шляхом забезпечення практичної реалізації нового Закону України «Про прокуратуру», визначення як підстави для безумовного звільнення прокурора з посади невідповідності витрат прокурора, членів його сім'ї та пов'язаних осіб їхнім доходам, тощо;

- внесення змін до Конституції України щодо підвищення вимог до кандидатів на посаду судді, зокрема щодо віку і досвіду, спрощення системи судів, а мережу

судів визначатиме закон, обмеження недоторканності суддів – судді матимуть тільки функціональний імунітет та інше [5]. По-суті, жодне з завдань не були виконані до кінця року, навіть до останніх днів існування вищезгаданої коаліції. Вони залишились лише певним орієнтиром, красивими словами.

Висновок. За період з 2014 по 2016 роки було здійснено крок в напрямку реформування судової влади в Україні, було видано ряд нормативно-правових актів, ще більше ідей, лозунгів проголошувалось представниками центральних органів влади. Проте, враховуючи складність ситуації, фактичний занепад правової системи та часу який вже пройшов, можна з легкістю сказати, що вищезгаданих актів замало, також замало дій на їх практичній реалізації. Більшість ідей, завдань, які були проголошені на 2014 та 2015 роки не виконали або виконались в недостатній мірі. Так звана «люстрація» та перекваліфікація суддів не була проведена в повній мірі, а точніше, провалилась. Лише на початку 2016 року почали переатестацію деяких суддів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про відновлення довіри до судової влади в Україні. Закон України від 8 квітня 2014 року № 1188-VII. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 23, ст.870.

2. Про забезпечення права на справедливий суд. Закон України від 12 лютого 2015 року № 192-VIII. // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2015, № 18, № 19-20, ст.132.

3. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015-2020 роки. Указ Президента України від 20 травня 2015 року № 276/2015. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>.

4. Конституція України. Закон України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.

5. Угода про Коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна». Угода, Регламент від 27 листопада 2014 року. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0001001-15>.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ СУД УКРАЇНИ В МЕХАНІЗМІ ЗАХИСТУ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Ірклієнко А. І.

студент III курсу інституту права та суспільних відносин

Відкритого Міжнародного Університету розвитку Людини «Україна»

м. Київ

Актуальність теми дослідження. Подальші процеси демократизації українського суспільства та становлення України як правової, соціальної держави потребують удосконалення існуючих і створення нових механізмів, спрямованих на реалізацію прогресивних ідей у сфері забезпечення прав людини і громадянина, встановлення ділових і конструктивних відносин громадян з органами влади.

Права людини — одна з основоположних проблем сучасної цивілізації. Це особлива сфера філософського і наукового знання, в якій юриспруденції відведена основоположна роль. Право як інструмент регулювання людських взаємовідносин для того і існує, щоб забезпечувати права і свободи особи, регламентувати отримані моделі взаємодії і взаємостосунків між людьми.